

Redzējums

par Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājas vietnieces un
Civillietu tiesas kolēģijas priekšsēdētājas lomu vadības komandā
Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētāja koncepcijas ietvarā

Ievads

Rīgas apgabaltiesa ir lielākā Latvijas apelācijas instances tiesa ar lielāko tiesnešu un atbalsta personāla skaitlisko sastāvu, kas katru gadu izskata lielāko skaitu Latvijas iedzīvotāju apelācijas un blakus sūdzību, un tiesas pieņemtie nolēmumi ieņem nozīmīgu vietu Latvijas tiesu prakses veidošanā.

No tiesas priekšsēdētāja ieceres 2026.gada februārī sadalīt esošo Civillietu tiesas kolēģiju divās atsevišķās kolēģijās izriet arī būtiskas izmaiņas kolēģijas darba organizēšanā. Plānotās izmaiņas saistītas ar atbildības jomu nodalīšanu un divu kolēģijas vadītāju atbildīgu vadību, kvalitatīvu sadarbību starp kolēģiju vadītājiem un tiesas priekšsēdētāju, un vadības komandas līderības prasmes stiprināšanu, izskaidrojot Civillietu tiesas kolēģijas tiesnešiem un darbiniekiem pārmaiņu nepieciešamību un mērķi.

Mans redzējums, pretendējot uz Civillietu tiesas kolēģija priekšsēdētājas amatu, ir pakārtots Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētāja attīstības vīzijai, kas ietverta Rīgas apgabaltiesas attīstības koncepcijā 2024. – 2029. gadam, ņemot vērā Tieslietu padomes 2021. – 2025. gada stratēģiju, kā arī Tieslietu padomes Specializācijas komisijas darba grupas 2024.gada 29.novembra ziņojumu “Tiesnešu specializācijas pamatprincipi”.

1. Mērķis vadības komandā.

Katras tiesas kolēģijas stratēģiskais mērķis atbilst gan savas tiesas, gan visu Latvijas tiesu mērķim: strādāt tā, lai tiktu nodrošināta tiesu varas neatkarība, kvalitatīvs tiesas spriešanas process un tāds rezultāts, kas veicina sabiedrības uzticēšanos tiesu varai kopumā.

Strukturālās pārmaiņas Rīgas apgabaltiesas tiesas vadības komandā nav pašmērķis, bet vērsts uz saturiski kvalitatīvāku rezultātu, kas ir balstīta efektīvākā darba organizācijas nepieciešamībā, atbildīgā sadarbībā starp Civillietu tiesas kolēģijas priekšsēdētājiem un tiesas priekšsēdētāju un prasmē izskaidrot pārmaiņu nepieciešamību Civillietu tiesas kolēģijas kolektīvam.

Kolēģijas priekšsēdētāja uzdevumi vadības komandā:

- noteikt skaidrus principus atbildības jomu nodalīšanā starp kolēģiju priekšsēdētājiem;
- noteikt loģisku un saprotamu ikdienas darbu koordinācijas mehānismu;
- nodrošināt vienotu pieeju komunikācijā ar tiesnešiem un tiesu darbiniekiem;
- nodrošināt saprotamu organizatorisko pasākumu pamatojumu;
- nodrošināt darba vidi, kas veicina sadarbību, pašmotivāciju un lojalitāti darbam tiesā.

Pasākumi:

- izstrādāt komunikācijas stratēģiju ar tiesnešiem un darbiniekiem strukturālo izmaiņu izskaidrošanā;
- veikt Civillietu tiesas kolēģijas iepriekšējā gada darba saturisko analīzi;
- izstrādāt un ieviest vienotu darba plānošanas un sanāksmju grafiku kolēģiju vadītājiem;
- noteikt kolēģijas iekšējās komunikācijas standartus par informācijas apriti, elektronisko saziņu un tiesnešu atvietošanu;
- izstrādāt saprotamus kritērijus tiesnešu faktiskās noslodzes noteikšanai;
- izveidot kolēģijas tiesnešu un darbinieku iekšējās motivācijas atbalsta un sadarbības veicināšanas sistēmu, kas balstīta uz vienlīdzības principiem.

2. Par tiesnešu vadību.

Profesionāls un saliedēts tiesnešu kolektīvs, kas savstarpējā saskarsmē balstās uz pozitīvu sadarbības pieredzi, gatavs pārmaiņām, un ar vēlmi dalīties ar savām zināšanām, pieredzi un kopā veidot pozitīvu darba vidi.

Mērķis- profesionāls, uz izaugsmi un sadarbību vērsts tiesnešu kolektīvs un efektīva lietu spriešana.

Uzdevumi:

- nodrošināt kvalitatīvu tiesas spriešanu (procesu) un vienveidīgu tiesu praksi tipveida lietās;
- veicināt tiesnešu profesionālo pilnveidi;
- nodrošināt atbalstu jauno kolēģu ienākšanai tiesnešu kolektīvā;
- veicināt atgriezenisko saiti kopējā darba novērtēšanā;

Pasākumi:

- analizēt Civillietu tiesas kolēģijas iepriekšējā darba saturiskos rezultātus, lai noteiktu prioritārās specializācijas grupas;
- apzināt tiesnešu interesi un vajadzību specializācijai;
- ieviest terminētus (2-3 gadi) tiesnešu specializācijas virzienus,
- regulāri sistēmiski un saturiski analizēt kolēģijas darba rezultātus, lai apzinātu atcelto un grozīto nolēmumu pamatcēloņus, nodalot individuālos gadījumus no simptomātiskajiem gadījumiem;
- sadarboties ar tiesas zinātniskajiem padomniekiem un priekšsēdētāja spriedumu analīzes biroju (tā koncepcijā) sarežģīto gadījumu un tiesu prakses analīzē.
- izveidot un uzturēt atgriezeniskās saites mehānismus gan horizontālā gan vertikālā domu un ideju apmaiņā starp tiesnešiem- vadību un tiesnešiem-tiesnešiem.
- atbalstīt un rosināt tiesnešu iesaistīšanos tiesu sistēmas pašpārvaldes institūcijās un radīt priekšnoteikumus slodzes izlīdzināšanai;
- veicināt tiesnešu piedalīšanos mācībās Tieslietu akadēmijā, kā arī Eiropas tiesnešu sadarbības tīklā (EJTN), Eiropas tiesnešu akadēmijā (ERA) un Eiropas Padomes HELP (*Human Rights Education for*

Legal Professionals) mācību programmās atbilstoši specializācijai, līdzsvarojot mācību apguvi ar ikdienas profesionālo pienākumu izpildi;

- stiprināt inovācijām atvērtu vidi un veicināt katra tiesneša savas kā profesionāla vērtības apzināšanos;
- izveidot atbalsta un sadarbības sistēmu jauno kolēģiju ienākšanai tiesā;
- atbalstīt kolēģu iniciatīvu kopējo pasākumu organizēšanā un tradīciju uzturēšanā.

3. Kolēģijas darbinieku vadība.

Tiesas darbinieki ir tie, kas rada pirmo iespaidu par tiesas darbu. Tiesas kopējo mērķu sasniegšana ir saistīta ar profesionālu un atbildīgu atbalsta personālu.

Mērķis: pilnveidot lietvedības un tiesvedības procesu kvalitāti un efektīvizēt to, kā arī veicināt darbinieku profesionālo un personisko izaugsmi, justies novērtētiem.

Uzdevumi:

- paaugstināt darbinieku kompetences un izpratni par tiesas darbu;
- veicināt darbinieku lojalitāti tiesu sistēmai un pašmotivāciju izaugsmei;
- uzlabot sadarbību starp kolēģiju vadību un tiesas kanceleju;
- veidot darbiniekos izpratni par tiesas darba ētikas standartiem.

Pasākumi:

- periodiski veikt funkciju auditu un nepieciešamības gadījumā veikt izmaiņas darba uzdevumu deleģējumā (amata apraksta un darba līguma robežās);
- sadarbībā ar darbiniekiem un tiesnešiem organizēt mācības tiesā par aktuālajiem tiesību jautājumiem un tiesu prakses piemērošanu;
- veidot atgriezeniskās saiknes tradīciju kopējā darba novērtēšanā horizontālā un vertikālā līmenī;
- pozitīvi motivēt darbiniekus, kas izrāda papildu iniciatīvu, un atbalstīt darbinieku vēlmi veidot karjeru tiesu sistēmā;
- veidot pasākumus, kas veicina darbiniekiem plašāku izpratni par tiesas lomu un vietu sabiedrībā, par katras tiesas kā daļas no ES kopējā tiesiskuma;
- atbalstīt darbinieku iniciatīvu veidot kolektīva saliedēšanas pasākumus.

4. Sadarbība ar citām tiesām, institūcijām un komunikācija ar sabiedrību.

Tiesu komunikācija ar sabiedrību ir būtisks tiesu darbības un attīstības aspekts, kas veicina sabiedrības izpratni par tiesu darbu un to pieņemtajiem lēmumiem, stiprina uzticēšanos tiesām. Rīgas apgabaltiesa iepriekšējos gados ir organizējusi tādus pasākumus kā Civiltiesību dienas, kurās aicināti piedalīties pirmo instanču tiesneši un apgabaltiesu kolēģi; starpdisciplināras diskusijas par dažādiem aktuāliem jautājumiem ar advokātiem un zvērinātiem tiesu izpildītājiem.

Mērķis: turpināt attīstīt un pilnveidot sadarbību ar citām tiesām un sabiedrību, lai veicinātu vienotu tiesu praksi, tiesas atvērtību un stiprinātu uzticēšanos tiesām.

Uzdevumi:

- sekmēt vienotas prakses veidošanu pirmās un apelācijas instances tiesās;
- veidot cieņpilnu un profesionālu dialogu starp dažāda līmeņa tiesnešiem aktuālajos jautājumos;
- veicināt sabiedrības izpratni par tiesas darbu.

Pasākumi:

- pilnveidot esošās novērtējuma anketas par Rīgas tiesu apgabala tiesnešu pieņemtajiem nolēmumiem un procesuālās kārtības ievērošanu;
- izveidot pārskatāmu sistēmu informācijas sagatavošanai, kas palīdzētu sagatavot kvalitatīvākas atsauksmes Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijai par Rīgas tiesu apgabala tiesnešu darbu;
- rīkot tematiskas diskusijas ar Rīgas tiesu apgabala tiesnešiem par jautājumiem, kas aktualizējas, apkopojot apelācijā atceltos un grozītos pirmās instances nolēmumus;
- organizēt informācijas un viedokļu apmaiņu ar pārējo Latvijas apgabaltiesu tiesnešiem par aktuāliem tiesību jautājumiem;
- uzturēt aktīvu dialogu ar Senāta Civillietu departamentu par identificētām sistēmiskām kļūdām Rīgas apgabaltiesas nolēmumos.

Nobeigums

Piesakoties konkursā uz izsludināto amatu, apzinos, ka pozitīva iznākuma gadījumā, mani gaida sarežģīts uzdevums, jo Civillietu tiesas kolēģijas kolektīvs ar dalītu attieksmi ir uztvēris strukturālās pārmaiņas par divu kolēģiju izveidošanu. Esmu gatava uz klausīt kritiku un būšu pateicīga par ieteikumiem labākai rīcībai, darot labāko, ko tajā brīdī būs iespējams paveikt. Priekšsēdētāja iecerētās pārmaiņas ir iespējamās, visiem sadarbojoties un vienlaikus katram apzinoties sevi kā kolektīva daļu un neatņemamu tā vērtību. Neatkarīgi no strukturālajām pārmaiņām nemainīgs paliek tiesas uzdevums nodrošināt kvalitatīvu un efektīvu ikdienas tiesneša darbu. Es ticu, ka tiesas kolektīvs ir atbildīgs, atvērts inovācijām, vērsts uz attīstību un vēlmi profesionāli pilnveidoties. Mums kopā viss izdosies.

Ilze Celmiņa

Rīgas apgabaltiesas

Civillietu tiesas kolēģijas tiesnese

2025.gada 6.decembrī Rīgā